

SAIDA ZUNNUNOVA TAVALLUDINING 100 YILLIGI: SHOIRA HAYOTI VA IJODIGA BIR NAZAR

Eshnayeva Feruza Qarshiyevna

Samarqand davlat chet tillar instituti
akademik litseyi ona tili va adabiyot fani o'qituvchisi

e-mail: eshnayevaf@gmail.com

tel.raqami: +998906002487

ANNOTATSIYA: ushbu maqolada o'zbek adabiyotining iste'dodli vakilasi Saida Zunnunovaning hayot yo'li, ijodiy shakllanish bosqichlari, she'riy va nasriy merosi, badiiy uslubi hamda o'zbek adabiyotidagi o'rnini keng yoritiladi. Shuningdek, 2026-yilda nishonlanayotgan tavalludining 100 yilligi munosabati bilan shoira merosining bugungi kundagi ahamiyati ilmiy-nazariy jihatdan tahlil qilinadi.

Kalit so'zlar: Saida Zunnunova, o'zbek she'riyati, o'zbek nasri, ayol obrazi, matonat, sadoqat, ruhiy kechinma, adabiy meros, 100 yillik yubiley.

O'zbek adabiyoti taraqqiyotida XX asr alohida o'rin tutadi. Bu davrda ko'plab iste'dodli ijodkorlar yetishib chiqdi. Ana shunday zabardast va samimiy ijodkorlardan biri Saida Zunnunovadir. 2026-yilda shoira tavalludining 100 yilligi keng nishonlanmoqda. Ushbu sana uning boy ijodiy merosini yana bir bor o'rganish, tahlil qilish va yosh avlodga yetkazish zaruratini oshiradi. Saida Zunnunova o'z asarlarida inson qalbi, ayol taqdiri, muhabbat, sadoqat va hayot sinovlarini teran badiiy tasvirlagan ijodkor sifatida adabiyot tarixida mustahkam o'rin egallagan.

Saida Zunnunova 1926-yil 15-fevralda Andijon viloyatida tug'ilgan. Yoshligidan ilmga va adabiyotga qiziqqan. U dastlab pedagogika bilim yurtida tahsil olib, o'qituvchilik faoliyatini boshlagan. Keyinchalik filologiya yo'nalishida oliy ma'lumot olgan. Uning ijodga kirib kelishi Ikkinchi jahon urushi yillariga to'g'ri keladi. Bu davr hayotning og'ir sinovlari, ruhiy iztiroblar va umid bilan yo'g'rilgan edi. Shoiraning ilk she'rlarida ham ana shu davr kayfiyati sezilib turadi. Saida Zunnunova turli gazeta va jurnallarda ishlagan,

nashriyotlarda muharrirlik qilgan. U adabiy jarayon markazida bo'lgan ijodkorlardan biri edi. Shoiraning oilaviy hayoti ham ijod bilan bog'liq bo'lib, u taniqli yozuvchi Said Ahmad bilan turmush qurgan. Bu ijodiy muhit uning adabiy tafakkurining shakllanishiga ijobiy ta'sir ko'rsatgan. Afsuski, shoira 1977-yilda 51 yoshida vafot etgan. Ammo u qisqa umrida sermahsul ijod qilib, boy meros qoldirishga muvaffaq bo'lgan.

Saida Zunnunova, avvalo, shoira sifatida tanilgan. Uning she'riy to'plamlari o'z davrida kitobxonlar tomonidan iliq kutib olingan.

1. Ayol qalbining badiiy talqini .Shoira ijodining markazida ayol obrazi turadi. U o'zbek ayolining ichki dunyosi, kechinmalari, orzu-armonlari va sabr-toqatini nozik ifoda etgan. Uning she'rlarida ayol obrazi kuchli, matonatli va mehribon siymo sifatida gavdalanadi.

2. Ruhiy kechinmalar tasviri. Saida Zunnunova she'riyatida ichki iztirob, sog'inch, muhabbat va umid tuyg'ulari yetakchi o'rin egallaydi. U inson qalbining eng nozik torlarini cherta olgan ijodkor edi.

3. Badiiy uslub. Shoiraning uslubi sodda, ravon va samimiydir. U ortiqcha murakkabliksiz, tabiiy obrazlar orqali chuqur ma'no bera olgan. Tabiat manzaralari, ramziy obrazlar va lirizm uning ijodiga xos xususiyatdir.

Saida Zunnunova faqat shoira emas, balki mohir nosir ham bo'lgan. Uning hikoya va qissalarida jamiyat hayoti, inson taqdiri va axloqiy muammolar keng yoritiladi. Nasriy asarlarida ayollarning ijtimoiy hayotdagi o'rni, ularning ichki kurashlari va ma'naviy olami chuqur tasvirlanadi. Shoira qahramonlari oddiy insonlar bo'lib, ularning hayoti orqali jamiyatning dolzarb masalalari ochib beriladi. Uning nasrida hayotiylik va realizm ustuvor. Obrazlar tabiiy va ishonarli tasvirlangan.

Saida Zunnunovanning asarlari bugungi kunda ham o'z dolzarbligini yo'qotmagan. Uning ijodi:

- Yosh avlodni ma'naviy barkamollikka chorlaydi;
- Ayollarning jamiyatdagi o'rnini yuksak qadrlaydi;
- Insoniylik va mehr-oqibat g'oyalarini targ'ib qiladi.

2026-yilda shoira tavalludining 100 yilligi keng nishonlanmoqda. Bu sana uning merosini chuqur o'rganish va targ'ib qilish uchun muhim imkoniyatdir. Adabiy kechalar, ilmiy anjumanlar va xotira tadbirlari orqali uning nomi yana bir bor e'zozlanmoqda.

Saida Zunnunova o'zbek adabiyotida ayol qalbining nozik va teran tasvirchisi sifatida tarixda qoladi. Uning she'rlari va nasriy asarlari inson ruhiyatini chuqur anglashga yordam beradi. Shoira qisqa umr ko'rgan bo'lsa-da, mazmunan boy va serqirra ijodiy meros qoldirdi. Tavalludining 100 yilligi munosabati bilan uning asarlarini qayta o'rganish, ilmiy tadqiq qilish va yosh avlodga yetkazish bugungi kunning dolzarb vazifalaridan biridir. Saida Zunnunova nomi o'zbek adabiyoti tarixida doimo hurmat bilan tilga olinadi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO'YXATI

1. Zunnunova, S. **Tanlangan asarlar**. – Toshkent: G'afur G'ulom nomidagi Adabiyot va san'at nashriyoti, 1986.
2. Zunnunova, S. **Nilufar**. – Toshkent: Badiiy adabiyot nashriyoti, 1972.
3. Zunnunova, S. **Gulbahor**. – Toshkent: O'zbekiston davlat nashriyoti, 1956.
4. Karimov, N. **XX asr o'zbek adabiyoti tarixi**. – Toshkent: O'qituvchi, 1999.
5. Qosimov, B. va boshqalar. **O'zbek adabiyoti tarixi (XX asr)**. – Toshkent: Fan, 2004.
6. Yo'ldoshev, Q. **Adabiyotshunoslik asoslari**. – Toshkent: O'qituvchi, 2001.
7. Ahmedov, S. **O'zbek yozuvchilari**. – Toshkent: Adabiyot nashriyoti, 2010.
8. Said Ahmad. **Yo'qotganlarim va topganlarim**. – Toshkent: Sharq nashriyoti, 1999.
9. O'zbekiston Milliy Ensiklopediyasi. 3-jild. – Toshkent: O'zbekiston Milliy Ensiklopediyasi davlat ilmiy nashriyoti, 2002.
10. Turli ilmiy maqolalar va adabiy manbalar (respublika gazeta va jurnallari materiallari).